

Trendbrott åt fel håll

| av Klas Östman

MODERATA SAMLINGSPARTIETS valnederlag kan innebära ett trendbrott av den art som bara kommer med decenniers mellanrum i svensk politik. Kan innebära; i dag vet ingen. Här på Svensk Tidskrift har vi tänkt låta den högra delen av borgerligheten få tid att hämta sig lite. Mer vidsyftande analyser kommer framöver.

Vem som suttit på vilken post brukar ha en del att göra med valresultatet, men jag tror att partifolket gör klokt i att besinna citatet från Gösta

Bohman på nästa sida. Bohmans memoarskiss Så var det, från 1983, är synnerligen intressant läsning nu. Redogörelsen för 1960-talets långa kris i högerpartiet, med Jarl Hjalmarsons, Gunnar Heckschers och Yngve Holmbergs avgångar, visar att samma tvistefrågor var aktuella då. Liberalt eller konservativt? Ljusblått eller mörkblått? Tonvikten på socialt engagemang eller på skattesänkningar? Anpassning till de andra borgerliga eller profilering av det egna partiet?

”Valrörelsen hade kännetecknats av den evinnerliga debatten om borgerlig samling. Med samma resultat som tidigare – intryck av borgerlig splittring”, skriver Gösta Bohman apropå 1968, då högern återgick till sin sjunkande trend efter en enstaka framgång i kommunalvalen två år tidigare. Själva samlingsbegreppet hade blivit så komprometterat att Bohmans sekreterare ”indignerat lyfte på ögonbrynen” när han för första gången dikterade förslaget till nytt partinamn.

SÅ ÅRETS EFTERVALSDEBATT har inte inneburit något revolutionerande nytt. Samtidigt är nederlaget en bekräftelse på svårigheter som har plågat moderaterna under lång tid. Många partiaktiva har sett det som snarast ödesbestämt att man med tiden skall bryta igenom 25-procentsvallen. På så vis har varje val sedan 1985 inneburit en besvikelse: årets kraftiga trendbrott nedåt har förstås lett till att stämningarna kokar över på

sina håll, men det ständigt uteblivna trendbrottet uppåt har betytt att missnöjet småputtrat i flera år redan.

Årets valrörelse blev – så som faktiskt förutspåddes på den här sidan i våras – till stor del av moralisk natur, närmare bestämt moralkonservativ. När Alf Svensson ansattes som värst om homoadoptioner, samtidigt som regeringens barnmisshandlande familjepolitik uppmärksammades i media, såg det ut som om kristdemokraterna skulle kunna fånga in den konservativa strömningen. Inte minst med hjälp av de valaffischer som frågade om barn verkligen bör ha mer än 8 timmars arbetsdag. Att det i stället blev folkpartiet som kunde räkna in de moralkonservativa rösterna var delvis en fråga om tur och timing. Båda partierna kunde göra slagkraftig symbolpolitik av vardagsfrågor.

DET MESTA DE FÖRESPRÅKADE finns i det moderata partiprogrammet, vilket dock förblev tämligen okänt för en bredare allmänhet. Skattetrycket är naturligtvis av helt avgörande betydelse för frihet i vardagen, men moderaternas valbudskap gav ett överväldigande teknokratiskt intryck. Som Gösta Bohman också konstaterar gäller det i politiken inte bara att ha rätt, utan att ha det vid rätt tidpunkt – och, får man nu tillägga, att ha det på rätt sätt.

Föreliggande nummer av Svensk Tidskrift handlar till största delen om annat än valet. När detta skrivs har några rödskäggiga norrmän just givit fredspriset till Jimmy Carter, som en pekpinne om hur en amerikansk president bör agera. Det vill säga, i stället för att bomba Saddam Hussein bör han spela baseboll med Fidel Castro. I sådana tider känns det tillfredsställande att publicera en artikel som ger ett amerikanskt perspektiv på Europa.

VICTOR DAVIS HANSSON tar inte upp den specifikt svenska anti-amerikanismen, men själv börjar jag misstänka att rötterna kan sökas så långt tillbaka som i 1812 års politik. När vi väl hade bestämt oss för att inte låtsas om att hela vår östra rikshalva hade erövrats med våld, blev den kloka ryggböjligheten vår nationalsignatur. Och det vill vi inte bli påmind om av några cowboyhjältar. Vi föredrar ledare som står stadigt bakom frihetens frontkämpar. Riktigt långt bakom.